

လွိုင်ကော်
Loikaw

မြစ်ကြီးနား
Myitkyina

ဘားအံ
Hpa An

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ
အုပ်ချုပ်မှုစနစ်
ဟိန်းမစ်(ရှ်)နစ်ဆင်၊ စင်ဒီဂျီးလင်း(န်)၊ ကြည်ပြာချစ်စော၊ သက်အောင်လင်းနှင့်
မက်သယူးအာနိုးလ်
မူဝါဒရေးရာဆွေးနွေးချက်စာတမ်းငယ်အမှတ်(၁)

ရန်ကုန်
Yangon

နေပြည်တော်
Naypyitaw

မန္တလေး
Mandalay

မြောက်ဦး
Myauk-U

ထားဝယ်
Dawei

The Asia Foundation
Improving Lives, Expanding Opportunities

မြန်မာနိုင်ငံပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်

ဟိန်းမစ်(ရှ်)နစ်ဆင်၊ စင်ဒီဂျိုးလင်း(န်)၊ ကြည်ပြာချစ်စော၊
သက်အောင်လင်းနှင့် မက်သယူးအာနီးလ်

မူဝါဒရေးရာဆွေးနွေးချက်စာတမ်းငယ်
အမှတ်(၁)

စက်တင်ဘာ ၊ ၂၀၁၃

ယခုမူဝါဒရေးရာ ဆွေးနွေးချက်စာတမ်းငယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်၊ စက်တင်ဘာ ၂၀၁၃၊ ဟိန်းမစ်(ရှ်)နစ်ဆင်၊ စင်ဒီဂျိုးလင်း(န်)၊ ကြည်ပြာချစ်စော၊ သက်အောင်လင်းနှင့် မက်သယူးအာနီးလ်တို့၏ မူရင်းသုတေသန စာစောင်အား အနှစ်ချုပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မူရင်းသုတေသန စာစောင်ကို ဖော်ပြပါ ဝက်ဆိုက်ဒ်လင့်တွင် ဝင်ရောက် လေ့လာနိုင်ပါသည်။ <http://asiafoundation.org/publication/state-and-region-governments-in-myanmar-burmese/>.
ရည်ညွှန်းကိုးကား - ဟိန်းမစ်(ရှ်)နစ်ဆင်၊ စင်ဒီဂျိုးလင်း(န်)၊ ကြည်ပြာချစ်စော၊ သက်အောင်လင်းနှင့် မက်သယူးအာနီးလ်တို့၏ (စက်တင်ဘာလ ၂၀၁၃)၊ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်။ အာရှဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် မြန်မာ့အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအဖွဲ့ - စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့.

တစ်။ ။ နိဒါန်း

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဆက်ဆံရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနာဂတ်တွင် အလွန်အရေးကြီးသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများသည် ကြီးမားစွာ ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။

ဒေသန္တရအစိုးရများသည် နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းဖြင့် စတင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ သော်လည်း ၎င်းတို့သည်ကန့်သတ်ချက် အများအပြားကို ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတွင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းသည် အထက်မှအောက်သို့ ခန့်အပ်သည့် ပုံစံကသာ ကြီးစိုးနေသည်။ ဝန်ကြီးများသည် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် အနည်းငယ်သာ ထိန်းချုပ်နိုင်ပြီး အစိုးရ သစ်များ၏ ထိရောက်မှုသည်လည်း ကန့်သတ်ချက်များရှိနေသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘတ်ဂျက်များမှာ အနည်းငယ်သာရှိပြီး ဗဟိုလွှဲပေးမှုဖြင့် ရေးဆွဲထားသော ဘတ်ဂျက်များသာဖြစ်သည်။ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်မည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများသည် အသစ်ပေါ်ပေါက် လာသော နိုင်ငံရေးပုံစံများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာကဏ္ဍများကို ကြည့်ရှုလိုအပ်ပြီး ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော ကဏ္ဍများဖြင့် ဖြေလျှော့ကာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ဒီမိုကရေစီဖြစ်စဉ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်နှင့် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဖြစ်စဉ်များနှင့် ချိတ်ဆက် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သည်။

အထက်ပါ အချက်များကို မှတ်သားပြီးနောက် ဤပေါ်လစီ အနှစ်ချုပ်တွင် မေးခွန်း ၃ ခု မေးထားသည်။

- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူဘောင်မှာ အဘယ်နည်း။ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့မှုဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက် မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်မှာ အဘယ်နည်း။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များတွင် ယင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၏ ထွက်ပေါ်ရလဒ်များမှာ အဘယ်နည်း။ မည်သို့ ကွဲပြားခြားနားပါသနည်း။
- တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်တွင် နိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေး၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခစီမံခန့်ခွဲခြင်းများ ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် မည်သို့သော စိန်ခေါ်မှု အခက်အခဲများ၊ အခွင့်အလမ်းများ နှင့် လမ်းကြောင်းများ ရှိနေပါ သနည်း။

၁.၁ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့ လက်ရှိဖြစ်နေသော အပြောင်းအလဲများကို ဆန်းစစ်လေ့လာရန်အတွက် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံနားလည်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အောက်ပါတို့သည် ဤအနှစ်ချုပ်တွင် အသုံးပြုထားသော ဝေါဟာရများ၏ အနှစ်ချုပ် ပြန်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။

- **Decentralization** - ပြည်သူ့ရေးရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် တာဝန်ယူမှုများကို ဗဟိုအစိုးရမှ ၎င်း၏ အောက်အဆင့်မှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်ကြသည့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း
- **Deconcentration** - ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှုကိစ္စရပ်များကို ကဏ္ဍအလိုက် သို့မဟုတ် ဒေသအလိုက် ခွဲဝေဆောင်ရွက်စေပြီး အထက်သို့ တာဝန်ခံမှုရှိစေသည့် ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆလျှော့ချသည့်ပုံစံ
- **Devolution** - အာဏာနှင့် တာဝန်ယူမှုများကို ဒေသန္တရအဆင့်မှ အမှီအခိုကင်းစွာ ရပ်တည်နိုင်ကြသည့်ရွေးကောက်ခံအစိုးရများသို့ ခွဲဝေပေးအပ်ခြင်း

ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ခြင်းကို နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေး/သုံးဆိုင်ရာ မျက်နှာစာများအရ အောက်ပါအတိုင်း ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်သည်။

- **နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ခြင်းတွင်** ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှု အာဏာနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့အား ဒေသန္တရအဆင့်သို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ပါဝင်ပါသည်။ ဤတွင် တစ်စုံတစ်ရာ ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်နိုင်စွမ်းရှိသည့် ဒေသန္တရအစိုးရများအား တာဝန်၊ ဝတ္တရား များ ခွဲဝေပေးအပ်ခြင်းမျိုး ပါဝင်တတ်သည်။ ဒီမိုကရက်တစ် ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ရာတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် ဒေသခံပြည်သူလူထုကို ရွေးကောက်ပွဲများနှင့် အခြားပုံစံများဖြင့် တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံရသည်။
- **စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ခြင်းမှာ** - အဓိကအားဖြင့် အဆင့်အမျိုးမျိုး၌ စီမံခန့်ခွဲမှု တာဝန်များ ခွဲဝေဖြန့်ဖြူးခြင်းကို ဦးတည်ပါသည်။ ဤတွင် အောက်ခြေအဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းအား အခွင့်အာဏာ ပိုမိုပေးအပ်ထားပြီး ဗဟိုကိုလည်း ဆက်လက်တာဝန်ခံထားစေသည့် ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆ လျှော့ချခြင်းပုံစံမျိုးဖြစ်သည်။ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ခြင်းတွင် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာအား ဗဟိုမှ ပိုမိုလွတ်ကင်းစွာ ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်နေသည့် ဒေသန္တရအစိုးရများအား အပြည့်အဝ ခွဲဝေအပ်နှင်း

သည့် ပုံစံမျိုးဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဖြေလျှော့ခြင်းသည် တာဝန်ခွဲဝေလွှဲပြောင်းခြင်းနှင့် ကွာခြားသည်။ ၎င်းအာဏာခွဲဝေလွှဲပြောင်းခြင်းတွင် ဗဟိုအစိုးရမှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသို့ အပြည့်အဝ လွတ်လပ်မှုရှိသော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ တာဝန်ဝတ္တရားများ ခွဲဝေလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။

- **ဘဏ္ဍာငွေ ရ/သုံးဆိုင်ရာ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ခြင်းတွင်** - သုံးငွေဆိုင်ရာ တာဝန်များနှင့်တကွ သက်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များအား လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအရင်းအမြစ်များအပေါ် လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်လုပ်ပိုင်ခွင့်အား ဗဟိုအဆင့် ဝန်ကြီးဌာနများမှ အောက်ခြေအဆင့်များသို့ သိပ်သည်းဆလျှော့ချပြီး လွှဲပြောင်းပေးနိုင်ရန်၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် ဒေသအစိုးရအား ပိုမိုပြီးပြည့်စုံသည့် အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲနိုင်ရန်၊ ဒေသန္တရဝင်ငွေ၊ ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအကြား ဘတ်ဂျက် လွှဲပြောင်းရေးနှင့် ဒေသချေးငွေများ စသည်တို့ကို အားပေးသည်။

ဤအနှစ်ချုပ်တွင် အဆိုပါ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့သည့် မျက်နှာစာသုံးခုကို လေ့လာထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်မှုစနစ် လေ့လာဆန်းစစ်မှု၏ တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းအဖြစ် လေ့လာထားသည်။

နစ်။ ။ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဥပဒေအရ အခွင့်အာဏာများ

၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်(၇)ခုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး(၇)ခု၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ နှင့် တိုင်း (၆)ခုနှင့် နေပြည်တော်နှင့် အနီးတဝိုက်မြို့နယ်များကို စုစည်းပြီး ပြည်ထောင်စုနယ်မြေတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းထားသည်။^၁

မြို့ပေါ်ရပ်ကွက်များ၊ မြို့များနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများကို မြို့နယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းပြီး အစိုးရရုံးများ၏ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်ရုံးများ ဖွင့်လှစ်ထားရှိသည်။ မြို့နယ်များကို ခရိုင်များအဖြစ် စုစည်းဖွဲ့စည်းပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးများအဖြစ်

ဖွဲ့စည်းထားသည်။^၂ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် မြို့နယ် ၃၃၀ မြို့နယ်နှင့် ခရိုင် ၇၄ ခရိုင်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ကျေးရွာများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုများတွင် ဗဟိုမှ တိုက်ရိုက်ခန့်သော ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနေရာတွင် သွယ်ဝိုက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ခန့်ထားသည်။^၃ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ယူထားသော အဆင့်မြင့်အရာရှိမှ တာဝန်ယူအုပ်ချုပ်ပြီး သီးခြားလွတ်လပ်သောရုံး မရှိသေးပါ။ သို့ရာတွင် အစိုးရ၏ အဓိကလုပ်ငန်း တာဝန်များ ဖြစ်သည့် မွေးစာရင်းမှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ မြေစာရင်း မှတ်ပုံတင်ခြင်း၊ အခွန်ကောက်သည့် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို မြို့နယ်အဆင့်က လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ပေးရသည်။ ခရိုင်အဆင့်တွင် မြို့နယ်နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား ဆက်စပ်ပေးရသည့် ကြားခံ အဆင့်ဖြစ်ပြီး ထွေအုပ်မှ အဆင့်မြင့်အရာရှိတစ်ဦးမှ ဦးစီး ဆောင်ရွက်သည်။

အစဉ်အလာအရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အမည်ကို အစွဲပြုခေါ်ဝေါ်သည့် ပြည်နယ်များနှင့် ဗမာအများစုနေထိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးများသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အဆင့်တူ ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်စပ်တောင်တန်းဒေသများတလျှောက် တည်ရှိနေသည့် ပြည်နယ်များတွင် တိုင်းဒေသကြီးများထက်စာလျှင် လူဦးရေနှင့် လူဦးရေထူထပ်မှု သိပ်သည်းဆ နည်းပါးသည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ ၅ ခု နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ တိုင်း ၁ တိုင်းတို့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအရ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးများနှင့် အဆင့်တူပင်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် သွယ်ဝိုက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ပြီး ခန့်အပ်သော ဦးစီးအဖွဲ့များရှိ ပြီး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ/ တိုင်းဦးစီးအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌ^၄ မှ ဦးဆောင်သည်။ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေဖြစ်သည့် နေပြည်တော်ကောင်စီတွင်မူ သမ္မတ၏အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော ခန့်အပ်ထားသည့်အုပ်ချုပ်ရေး ကောင်စီမှ စီမံခန့်ခွဲသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့တွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းရွေး ကောက် တင်မြှောက်ထားသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်၊ ဝန်ကြီးချုပ်မှ ဦးဆောင်ပြီးဝန်ကြီးများ ပါဝင်သော အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် တရားလွှတ်တော်များ ပါဝင်သည်။

^၁ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသခြောက်ခုမှာ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးရှိ နာဂဒေသ၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ဓန၊ ပအိုဝ်း၊ ပလောင်၊ ကိုးကန့်နှင့် ဝဒေသ တို့ဖြစ်သည်။

^၂ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများသော ၁၉၇၄ ဖွဲ့စည်းပုံအရ အဆိုပါ ပုံစံများကို ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

^၃ အဆိုပါဖြစ်စဉ်အသေးစိတ်ကို လေ့လာရန် ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန အခန်း ၄ - အပိုဒ် ၇/၉ ကို ဖတ်ရှုရန်၊ ကျေးရွာနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ဖတ်ရှုရန် (Kemple 2012)။ *Village Institutions and Leadership in Myanmar: A View from Below*. Unpublished report for UNDP.

^၄ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ သို့မဟုတ် တိုင်းမှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အနည်းဆုံး ၁၀ ဦး ပါဝင်သော အဖွဲ့ဖြစ်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌမှ ဦးဆောင်သည်။ ထိုအဖွဲ့သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအောက်တွင်ရှိပြီး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ သို့မဟုတ် တိုင်းရှိ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ အမြင့်ဆုံး အရာရှိသည် ထိုဦးစီးအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ ဦးစီးအဖွဲ့တွင် အုပ်ချုပ်ခွင့်နှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့် လျှပ်စစ်စသည်ဖြင့် နယ်ပယ် ၁၀ ခုတွင် ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသည်။

^၅ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအပိုဒ် ၂၇၅-၆ အရ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသအများစုမှာ ချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့လုနီးပါးဟု သတ်မှတ်ခဲ့သော အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးအဖွဲ့ များ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၏ တာဝန် ဝတ္တရားများ^၆

- ၁၈၈။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် ဇယား ၂ တွင် ဖော်ပြထားသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်းပါ ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်း ဒေသကြီးသို့မဟုတ်ပြည်နယ်တစ်ဝန်းလုံးအတွက်သော်လည်းကောင်း တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ်ပြည်နယ်တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အာဏာသက်ရောက်စေရန် ဥပဒေ ပြုခွင့်ရှိသည်။
- ၂၄၉။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာသည် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုနိုင်သော ကိစ္စရပ်များသို့ သက်ရောက် ပျံ့နှံ့သည်။ ထို့ပြင် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ တိုင်း ဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအား ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြု သည့် ကိစ္စရပ်များသို့လည်း သက်ရောက်ပျံ့နှံ့သည်။
- ၂၅၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့် အညီ ပြည်ထောင်စု၏ နှစ်စဉ်ရသုံးခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်းအပေါ် အခြေပြုလျက် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာ ငွေအရအသုံးဆိုင်ရာဥပဒေကြမ်းကိုပြဌာန်းပေးနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော် သို့ တင်သွင်းရမည်။
- ၂၅၄။ (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များက ဇယား ၅ ပါ အခွန်အခများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ကောက်ခံ၍ တိုင်းဒေသ ကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေသို့ ပေးသွင်းရမည်။
(ခ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များသည် တိုင်းဒေသ ကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာ ရန်ပုံငွေများကို ဥပဒေနှင့်အညီ သုံးစွဲခွင့် ရှိသည်။
- ၂၅၆။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည်
(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ယင်းတို့၏ လက်အောက်အစိုးရဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်း ချက်များနှင့်အညီဖြစ်စေရန်လည်းကောင်း၊ တည်ဆဲဥပဒေပါ ပြဌာန်း ချက်များနှင့်အညီဖြစ်စေရန်လည်းကောင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ လမ်းညွှန် ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းပြုရမည်။
(ခ) မိမိတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း တာဝန်

ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော နယ်ဘက်ဝန်ထမ်း အဖွဲ့အစည်းများ ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများကို ဥပဒေနှင့်အညီ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးခြင်းတို့ ပြုနိုင်သည်။

- ၂၅၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရသည် နိုင်ငံ ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဥပဒေနှင့်အညီလည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်း၍ လည်းကောင်း၊ မိမိ တာဝန်ယူ အကောင်အထည်ဖော်ရသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်
(က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဘက်ဆိုင်ရာ နယ်ဘက် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်း နိုင်သည်။
(ခ) လိုအပ်သော နယ်ဘက်ဝန်ထမ်းများကို ခန့်အပ်နိုင်သည်။

ဥပဒေပြုရေး

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ကို မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် နှစ်ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ပြည် နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးများအတွင်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ရရှိပြီးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများမှအပ ကျန်တိုင်းရင်း သားလူမျိုးများအနက် လျော်ကန်သင့်မြတ်သော လူဦးရေဖြစ်သည့် နိုင်ငံ တော်ရှိ လူဦးရေ စုစုပေါင်း၏ ၀.၁% နှင့် အထက်ရှိကြောင်း သတ်မှတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအသီးသီးက လူမျိုးတစ်မျိုး လျှင် တစ်ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ (ဥပမာ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ကရင်လူမျိုးများ) ပါဝင်သည်။ တပ်မတော် ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ်သည် ဖော်ပြပါ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း၏ သုံးပုံတစ်ပုံ (ထို့ကြောင့် စုစုပေါင်း၏ လေးပုံတစ် ပုံဖြစ်သည်) အရေအတွက်ရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တပ်မတော်သား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အမည်စာရင်းကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များတွင် ပါဝင်သည့် အချိုးအစား အတိုင်း ခန့်အပ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထဲမှ လွှတ်တော် သဘာပတိ၊ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌများ ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား ၂ သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များမှ အာဏာသက်ရောက်ရန် ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသည့် ဥပဒေပြုစာရင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ဥပဒေပြုစာရင်းကို ကဏ္ဍ ရှစ်ခုခွဲထားပြီး ကဏ္ဍအလိုက် အထူးပြုတာဝန်ယူရမည့် လုပ်ငန်း များ ပါဝင်ကာအများစုမှာ အနာဂတ်တွင် ပြည်ထောင်စုမှ ပြဌာန်း သည့် ဥပဒေနှင့် အညီဆိုသော စကားရပ်တွင် အကျုံးဝင် သွားနိုင် ပေသည်။^၇

^၆ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသည်။ ကလက်တန် (၂၀၀၇)၊ Political Authority in Burma's Ethnic Minority State: Devolution, Occupation, and Coexistence." *Policy Studies*
^၇ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ
^၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂ - ထိုကဏ္ဍများမှာ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး၊ စီးပွားရေး၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး၊ စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ စက်မှုသတ္တုနှင့် သစ်တော၊ ဆက်သွယ်

အုပ်ချုပ်ရေး

ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများကို လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် များအနက်မှ ရွေးချယ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်များကို ခန့်အပ်ရာတွင် သမ္မတမှ သတ်မှတ်သော အရည်အချင်းများနှင့် ပြည့်စုံသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကို ရွေးချယ်သည်။^၁ ထိုရွေးချယ်သောလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကို လွှတ်တော်မှ အတည်ပြုသည်။ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် အတွက် သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းများနှင့် မပြည့်စုံကြောင်း အထင်အရှား မပြနိုင်ပါက ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်သည် နိုင်ငံတော် သမ္မတက တင်သွင်းသည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် ငြင်းပယ်ခွင့်မရှိသဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်အပ်မှု မှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အဖြစ် လုံးလုံးလျားလျား တည်ရှိနေပေသည်။^၂ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအတွက် ဝန်ကြီး ရာထူးနေရာ သုံးမျိုး^၃ ရှိသည်။^၄ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များရှိနေပါက (လူဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၀.၁% ထက် ကျော်သော တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စုများတည်ရှိသည့် ရွေးကောက်နယ်မြေများအရ) ထိုလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို ၎င်းတို့ လူမျိုးစုများ၏ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်သည်။

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကျင့်သုံးခွင့်ကို ဥပဒေလုပ်ပိုင်ခွင့် ဇယားအရ ဖော်ပြထားသည့် စာရင်းအတိုင်း ကျင့်သုံးနိုင်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စု ဥပဒေများအရလည်း တာဝန်သစ်များ ထပ်မံဖြည့်စွက်ထည့်သွင်းနိုင်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များတွင် စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ ချုပ်ထိန်းခွင့်၊ ဌာနများကို စစ်ဆေးခွင့်တို့ကို ၎င်းတို့တာဝန် ထမ်းဆောင်သည့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဒေသကြီးများတွင် ကျင့်သုံးနိုင်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီး စုစုပေါင်းမှာ ၉ ဦးသာ ရှိသော်လည်း အချို့ဝန်ကြီးများသည် ကဏ္ဍ အများအပြားကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသ ကြီးအစိုးရနှင့် ၎င်း၏ဌာနဖွဲ့စည်းပုံမှာ ကိုက်ညီမှုမရှိပေ။

တရားစီရင်ရေး

လွတ်လပ်သော တရားစီရင်ရေးအဖွဲ့အစည်းမရှိပေ။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသကြီးများတွင် တရားလွှတ်တော် တရားသူကြီးချုပ်နှင့် တရား သူကြီးများ အနည်းဆုံး ၃ ဦးမှ ၇ ဦးအထိ ခန့်အပ်ထားသည့် ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး တရားလွှတ်တော်များရှိသည်။ တရား လွှတ်တော်၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ခရိုင်တရားရုံးများ၊ မြို့နယ် တရားရုံးများနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ/တိုင်း တရားရုံးများ ရှိသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တရား လွှတ်တော်တရားသူ ကြီးချုပ်ကိုပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ် နှင့်ညှိနှိုင်းပြီးသမ္မတမှ အမည်စာရင်းတင်သွင်းသည်။ ပြည်ထောင်စု တရားသူကြီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်မှ ခန့်အပ် သည်။^၅ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး တရား လွှတ်တော်များသည် နိုင်ငံတော်၏ အမြင့်ဆုံးတရားရုံးဖြစ်သည့် ပြည်ထောင်စုတရား လွှတ်တော်ချုပ် ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေကို အဓိပ္ပာယ်ဖွဲ့ဆိုခြင်း၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အချင်းချင်းကြား၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသ ကြီး အစိုးရတို့အကြား ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှု များ ပေါ်ပေါက်လာပါက နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ ခုံရုံးတာဝန်ဖြစ်သည်။^၆ ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရကြီး တွင် ဝန်ကြီးချုပ်မှ အမည်စာရင်း တင်သွင်းသော (ယခင် ခန့်အပ်မှု များနည်းတူ လွှတ်တော်၏ အတည်ပြုချက်ရယူပြီး) ဥပဒေချုပ်ရုံးပြီး ဥပဒေအကြံပေးနှင့် ထိန်းကျောင်းရန် ခန့်အပ်သည်။ ဥပဒေချုပ် သည် နိုင်ငံတော် သမ္မတနှင့် ပြည်ထောင်စု စာရင်းစစ်ချုပ်တို့ကို ဝန်ကြီးချုပ်မှတဆင့် တာဝန်ခံရသည်။

ဘဏ္ဍာရေးနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာရေးတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် တရားလွှတ်တော်နှင့် ဥပဒေချုပ်ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား ၂အရ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း များ စသည်တို့ပါဝင်သည်။^၇ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင်ရှိသော ရုံးများသည်လည်း

ရေးနှင့် ဆောက်လုပ်ရေး၊ လူမှုရေးကဏ္ဍ၊ စီမံခန့်ခွဲရေး

^၁ တန်သတ်ချက်များစွာရှိပြီး လျှောက်ထားသူများသည် အသက် ၃၅ နှစ်ရှိရမည်။ ပုဒ်မ ၁၂၀ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရမည်။ ပုဒ်မ ၁၂၁ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်ရန် အရည်အသွေးမပြည့်မီပါက လျှောက်ထားခြင်းမပြုရန်နှင့် နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများကို သစ္စာစောင့်သိရန် တို့ဖြစ်သည်။

^၂ သမ္မတက ရွေးချယ်သော အဖွဲ့ဝင်များမှာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ပြီး တပ်မတော်မှ ခန့်အပ်သူများလည်း ရွေးချယ်နိုင်သည်။

^၃ ၁) လွှတ်တော်မှ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော အရပ်သား၊ ၂) တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်၊ ၃) တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်

^၄ သင့်လျော်သော အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသူများကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထံမှလည်းကောင်း၊ အခြားမှလည်းကောင်း ဝန်ကြီးချုပ်မှ ရွေးချယ်ပြီးသူများသည် အများဆုံးဖြစ်ပြီး သမ္မတမှ အတည်ပြုခန့်အပ်သည်။ အရပ်ဘက်ဝန်ကြီးဌာနများကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ နယ်စပ်နှင့် လုံခြုံရေးဝန်ကြီးသည် ကာကွယ်ရေးဦးစီးဌာန တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ အမည်တင်သွင်းသူဖြစ်သည်။

^၅ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သည် တရားလွှတ်တော် တရားသူကြီးများကို စီစစ်ပြီး ၂/၃ ဖဲဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ သို့သော် သမ္မတ သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးချုပ်မှ ညွှန်ကြားရမည် ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုမှဆုံးဖြတ်သော ဘတ်ဂျက်ကို သုံးစွဲရသည့် ရုံးများ ဖြစ်သည်။^{၁၅} ဝင်ငွေသည် အဓိကအားဖြင့် အောက်ပါ ကဏ္ဍသုံးရပ် မှ ရရှိသည်။

၁။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ဇယား ၅ အရ သတ်မှတ်ထားသော ကောက်ခံရမည့် အခွန်အခများ

၂။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းကိုယ်စားပြု အစိုးရပိုင် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများမှရရှိသည့် ဝင်ငွေများ၊ ယင်းမှ အချို့သော အစိတ်အပိုင်းသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ရုံးပိုင်သို့သွားပြီး အချို့မှာသက်ဆိုင်ရာ အစိုးရလုပ်ငန်းထံသို့ သွားသည်။

၃။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက လွှဲပြောင်းပေးသည့် ထောက်ပံ့ကြေး၊ ချေးငွေ^{၁၆} နှင့် ကဏ္ဍပေါင်းစုံပါဝင်သည့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေ များ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ကို ဝန်ကြီးချုပ် မှ တရားလွှတ်တော်ချုပ် ရွေးချယ်ခန့်ထားသကဲ့သို့ပင် ခန့်ထားသည်။^{၁၇} စာရင်းစစ်ချုပ်၏ တာဝန်ခံမှုသည် တရားဥပဒေ ချုပ်ကဲ့သို့ပင် ရှင်းလင်း မှုမရှိဘဲ သူ (သို့) သူမသည် သမ္မတနှင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်တို့ကို ဝန်ကြီးချုပ်မှတစ်ဆင့် တာဝန်ခံ ရသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်ပါက ဖွဲ့စည်း နိုင်ပြီး နိုင်ငံဝန်ထမ်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းနိုင်သည်။ လက်ရှိတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများ မရှိသေးပါ။

၂.၂။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ဖွဲ့စည်းပုံကို လေ့လာခြင်း

ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဖြေလျှော့ရာတွင် ဗဟို အာဏာ ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်း (devolution) ပုံစံများကို တွေ့ရပြီး အထူးသဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်များ နှင့်တကွ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများ၊ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ အခွန်ကောက်ခံခွင့် နှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များလည်း ရရှိလာ သည်။ သို့သော် ပေးအပ်ထားသောအာဏာနှင့် တာဝန်ဝတ္တရား များမှာ အကန့်အသတ်ရှိပြီး ၎င်းတို့ကို အုပ်ချုပ်ရေးအစိုးရဖက်မှ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း နိုင်ငံတော်

သမ္မတကိုသာ တာဝန်ခံရပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များကို တာဝန်ခံရပေ။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များ၏ သဘာဝသည်လည်း ထိန်းချုပ်မှုလျှော့ချရေး အသွင်သဏ္ဍာန်တချို့ တွေ့မြင်ရသည့်တိုင် ပြည်ထောင်စု အစိုးရ ထံမှ ဘဏ္ဍာ ရေးအတည်ပြုချက် ရယူရန် လိုအပ်ဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး များတွင် ရုံးများရှိသော်လည်း ၎င်းတို့သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါဝင်နေခြင်းမရှိဘဲ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနနှင့်သာ ဆက်စပ်ဆောင်ရွက်နေကြသည်။

ဤသို့ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာစေရန် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဖြစ်စဉ်၏ ပထမအဆင့်ဖြစ်သည့် ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆ လျှော့ချရန် ဖြစ်သည်။ ထိုအဆင့်တွင် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် အရင်းအမြစ်များကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဌာနများသို့ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနမှ လွှဲပေးသည်။ သမ္မတ၏ အုပ်ချုပ်မှု အာဏာအောက်ရှိ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဝန်ကြီးချုပ်များသို့လည်း လွှဲအပ်ပေးသည်။ သို့သော် ၎င်းဌာနများသည် များသောအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်သို့သာ တာဝန်ခံကြသည်။ ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆ လျှော့ချခြင်းဖြင့် ပြည်သူလူထုကို ထိထိရောက် ရောက် ဝန်ဆောင်မှုပေးလာနိုင်ပြီး တုန့်ပြန်မှုများ မြန်ဆန်လာ သည်။ သို့သော် ယေဘုယျအားဖြင့် ထိုအဆင့်သည် သီးခြား လွတ်လပ်ခံနှင့် အထက်မှအောက်သို့ တာဝန်ခံမှု (downward accountability) ၊ တာဝန်ယူမှုကို အားမပေးပေ။

တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များတွင် တပ်မတော် ခန့်အပ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်များသည် ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း၏ လေးပုံတစ်ပုံနေရာကို ယူထားကြပြီး ဒီမိုကရက်တစ် ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့သည့်ဖြစ်စဉ်ကို ကန့်သတ်ထားသည်။ ထို့အပြင် တပ်မတော်၏အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စိတ်ပါဝင်စားမှုများကို ကာ ကွယ်ပေး သည်။ တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ် စု များ ရှိနေ သော ပြည်နယ်များတွင် တပ်မတော်ကိုယ်စားလှယ်များ လွှတ်တော်တွင် ပါဝင်ခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ လွှတ်တော်တွင် ပါဝင်ရန် နေရာလျော့ကျသွားပြီး တပ်မတော်အတွင်းတွင်လည်း ပါဝင်ခြင်းမရှိပေ။ ထို့ပြင်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စု အဆင့်တွင်လည်း ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနများကို တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ လက်ရှိ

^{၁၅} သမ္မတနှင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်မှ ဥက္ကဋ္ဌများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ရုံးတွင် အဖွဲ့ဝင် ၉ ဦးခန့်အပ် ညီမျှစွာ ခန့်အပ်နိုင်သည်။
^{၁၆} ထိုဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့ ပါဝင်ရေးဆွဲသည်။
^{၁၇} ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကဲ့သို့သော အဓိက လူမှုရေးကဏ္ဍများ ပါဝင်သည်။
^{၁၈} နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ လိုငွေပြုမှုများကို ကာကွယ်ရန်ဖြစ်သည်။
^{၁၉} ထိုရာထူး၏ တာဝန်များမှာ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် အသေအချာ မဖော်ပြထားသော်လည်း ၂၀၁၀ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ ဥပဒေတွင် ပြဌာန်းထားပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ကို စိစစ်ပြီး လွှတ်တော်သို့ အစီရင်ခံရန်ဖြစ်သည်။

တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသော တပ်မတော်သားများကို ဝန်ကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးနိုင်သည်။ ထိုဝန်ကြီးဌာန နှစ်ခုသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်များတွင် အာဏာကြီးသော လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းရှိသည့် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး စသည်တို့ကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး၏ နယ်စပ်နှင့် လုံခြုံရေးဝန်ကြီးကိုလည်း တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်က အမည်တင်သွင်းပြီး ဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ကိုယ်စားပြုအဖြစ်လည်းကောင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ ထိုဌာနများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသော ဝန်ထမ်းများသည်လည်း တပ်မတော် အဆင့်အမျိုးမျိုးမှ နှုတ်ထွက်ထားသည့် အသွင်ပြောင်းဝန်ထမ်းများဖြစ်သည်။

အသွင်ကူးပြောင်းမှု

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ရေးသည် ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲထားသူများက ကာလတိုနှင့် ကာလလတ်အတွင်း အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ပြင်ဆင်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲခဲ့ပြီး ဥပဒေများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်၊ လွှတ်တော်ဘက်ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သုံးသပ်ရေးကော်မတီနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်မှု စီမံချက်အလှူရှင်များနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တို့ကိုဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန်သည် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမူဘောင်၏ ထိန်းကျောင်းမှုဖြင့်ဆောင်ရွက်သောလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး^{၁၀} ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးရာတွင်လည်း ဦးဆောင်လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။^{၁၁} သမ္မတရုံးအတွင်းတွင် သမ္မတရုံးဝန်ကြီး ခြောက်ပါးရှိပြီး ၎င်းတို့ ထဲမှ တစ်ဦးသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးကိစ္စရပ်များကို စီမံခန့်ခွဲဆောင်ရွက်သည်။^{၁၂} သမ္မတသည် ခရိုင်အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့်၊ ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်များတွင် စုပေါင်းဖွဲ့စည်းသော ကော်မတီများဖွဲ့စည်းပြီးအုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို တွန်းအားပေးခဲ့သည်။

လွှတ်တော်ရေးရာ ကော်မတီများ

ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသော ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ အခြေအတင် ဆွေးနွေးမှုများ ပိုမို အားကောင်းလာစေရန် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေကြသည်။ လွှတ်တော် သစ်သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ် ဖြေလျှော့ရန်အတွက် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေလျက်ရှိပြီး နိုင်ငံတော်သမ္မတကမှတ်ချက်ပြုပြီးပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်မှ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဥပဒေကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြု ပြဌာန်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတ်လတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ လေ့လာသုံးသပ်ရေး ပူးပေါင်းကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။^{၁၃} ကော်မတီ၏ ရည်ရွယ်ချက် မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြဌာန်းချက်နှင့် ပြင်ဆင် သင့်သည့် ပုဒ်မများကို လေ့လာသုံးသပ်ရန်၊ ဖြည့်စွက်ရန် သို့မဟုတ် နှုတ်ပယ်ရန်ရှိသည့် အချက်များကို စိစစ်ပြီး ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ပြန်လည် တင်ပြရန်ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ချက်များ ပြုလုပ်လျက် ရှိသော်လည်း အဓိကကျသော ပြင်ဆင်မှုများ ကျန်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ဥပဒေ

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အစိုးရလက်ထက်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဥပဒေကို ၂၀၁၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ပြဌာန်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသစ်မှ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ အဓိကပြင်ဆင်သည့်အချက် များတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်ရုံးများ၏ ခံစားခွင့်များကို ထွေအုပ်နှင့် မတွဲဖက်ခြင်း၊ လွှတ်တော်ကြားနာမှုများကို ပြည်သူလူထုတက်ရောက်ခွင့်၊ မဲဆန္ဒနယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရံပုံငွေနှင့် ကိုယ်စားလှယ်ရုံးများထားရှိခွင့်တို့ ပါဝင်သည်။ အဆိုပါအကန့်အသတ်ရှိသော ပြင်ဆင်ချက်များသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး ဆောင်ရွက်နေပြီးဖြစ်ပြီး ယခင် အစိုးရချမှတ်ခဲ့သော ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့သည့်ပုံစံတွင် အရှိန်ရရှိလာစေသည်။

^{၁၀} သမ္မတရုံးသည် မူဝါဒများချမှတ်ခြင်း၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကို လမ်းညွှန်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်ကြားခံအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများကြားတွင် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းအဖြစ်ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည်တို့၏ အဓိကဆုံးမတ်ဖြစ်သည်။
^{၁၁} FESR တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး မဟာဗျူဟာ ၁၀ ချက်ကို စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဖွံ့ဖြိုးရေးစင်တာတွင် ရေးဆွဲပြီး သမ္မတ၏ ပြည်သူ့ဗဟိုပြုဖွံ့ဖြိုးရေး မူဝါဒကို ချဉ်းကပ်ရန် ဖြစ်သည်။ မူဘောင်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့ရေးအတွက် ဥပဒေများချမှတ်ရန်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများချမှတ်ရန် ဦးစားပေးပြီး ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးပါဝင်သော ဖြေလျှော့တာဝန်ပေးရန် နယ်ပယ်များသတ်မှတ်ရန် အကြံပြုခဲ့သည်။
^{၁၂} အခြား သမ္မတရုံးဝန်ကြီးများမှာ ၁) နေပြည်တော်ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ ၂) လွှတ်တော် ၃) ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်နှင့် နိုင်ငံရေး ၄) စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ၅) စီမံကိန်းရေးဆွဲရေး တို့ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီး ဦးလှထွန်းသည် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက်အစကပင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့ရေးဖြစ်စဉ်တွင် သမ္မတကိုယ်စား တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။
^{၁၃} ဖွဲ့စည်းပုံ - ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီမှ ၅၂ ဦး၊ တပ်မတော်မှ ၂၅ ဦး၊ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်မှ ၇ ဦးနှင့် အခြားပါတီများမှ ၁၆ ဦး (စုစုပေါင်း ၁၀၉ ဦး)

၂.၃ အုပ်ချုပ်ရေး မျက်နှာစာ

အုပ်ချုပ်ရေးအရ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဖြေလျှော့ရာတွင် အောက်ခြေ အဆင့် ဌာနများကို တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် လုပ်ငန်းများ လွှဲပြောင်း ပေးခြင်းဖြစ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာပိုင် ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဆက်စပ် လျှက်ရှိသည်။ ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆလျော့ချခြင်းကို အချို့ သော ပြည်ထောင်စုဌာနများတွင် ကျင့်သုံးနေပြီး ရလဒ်အားဖြင့် ရောထွေးသော အုပ်ချုပ်ရေး ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဖြေလျှော့သည့် ပုံစံ ဖြစ်လာသည်။

ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အစိုးရဌာနများ

ဇယား ၂ အရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ တာဝန်ယူမှု ခွဲဝေပေးပြီး လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကွဲပြားခြားနားသည့် ဌာနပုံစံ ၂ မျိုးထွက်ပေါ်လာသည်။ ပထမပုံစံတစ်မျိုးမှာ ဇယား ၂ ၏ လုပ်ငန်းများ ကို ဆောင်ရွက်သော ဌာနများဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း တည်ရှိနေပြီး အချို့လုပ်ငန်းများကို ဆောင် ရွက်သော်လည်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနမှ ပြဌာန်းထားသော လုပ်ငန်းစဉ်အားလုံးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါ။^{၂၂} အဆိုပါ ဌာနများ သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရဝန်ကြီးများနှင့် ဆက်စပ် နေသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် သီးခြားရပ်တည် နေခြင်း မဟုတ်သကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းတွင်လည်း တည်ရှိမနေပါ။^{၂၃} ထိုကဲ့သို့ တာဝန် ဝတ္တရားများ ရောထပ်နေမှုသည် တာဝန်ယူ/ခံမှုကို ရှုပ်ထွေးစေ သည်။^{၂၄} ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင် နေရသော ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအဆင့် ဝန်ကြီးရုံးများရှိ အဆင့်မြင့် အရာရှိကြီးများသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန၏ အထက် အောက်ဖွဲ့စည်းပုံကြောင့် ပြည်ထောင်စုဌာနအဖြစ်သာ တည်ရှိ နေသေးပြီး ၎င်းတို့၏ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများသည် ဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုလုံးကို စီမံခန့်ခွဲလျက်ရှိသည်။ အခြေခံအားဖြင့် ဆိုလျှင်

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများရှိသော်လည်း ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဌာနများ မရှိပေ။

ဒုတိယဌာနအမျိုးအစားမှာ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများတွင် တည်ရှိနေ သော ဌာနများဖြစ်ပြီး ဇယား ၂ တွင် မပါဝင်သောကြောင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန၏ တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားမှုကို ခံယူပြီး ပြည်ထောင်စုသို့ တာဝန်ခံရသော ဌာနများဖြစ်သည်။^{၂၅} ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရသည် ထိုဌာနများအပေါ်တွင် တရားဝင် အာဏာမရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့နှင့် ပြည်ထောင်စုဌာနများ၏ ဆက်ဆံရေးမှာ တရားဝင်ပုံစံမျိုး မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ပြည်နယ် နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများမှာ ထိုဌာနများအပေါ်တွင်လည်း လွှမ်းမိုးပြီး ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများရှိနေသည်။^{၂၆} ထိုဖြစ်စဉ် သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဌာနများ၏ ယုံကြည်မှုနှင့် လေးစားမှု မရဟူသည့် ထင်မြင်မှုနှင့် မကျေနပ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။^{၂၇} အကယ်၍ ဆက်ဆံရေးသည် ကောင်းမွန်နေ လျှင်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ရေးတစ်ဦးချင်း ရင်းနှီးမှုကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။

ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေး ဆိုင်ရာ ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆလျော့ချခြင်း

မကြာသေးမီကပင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနတွင် လိုအပ်နေပြီး ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆလျော့ချရေးအတွက် လျော်ညီသော တက်ကြွသည့် အားထုတ်မှုများ ရှိနေသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဌာနများ၏ မတူညီသော ဖွဲ့စည်းပုံများ ကို ချိန်ညှိပြီးနောက် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အကြီးအကဲများကို လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်မှ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်သို့ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ပြီး ဝန်ထမ်းအင်အားကို လည်း တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ လူစွမ်းအားအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ဝန်ထမ်းရာထူးတိုးခြင်းနှင့် ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ယခုတွင် ခရိုင်အဆင့် (အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်း

^{၂၂} ဥပမာ - ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများသည် အိုးအိမ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာနနှင့် လမ်းတံတားများ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးဌာနများကို ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲနိုင် သော်လည်း အခြားဌာနများကို ကြီးကြပ်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။
^{၂၃} ထိုသို့ဖြစ်ရသည့် တစ်ဝက်တဒေသမှာ အဆိုပါ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဌာနများသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဝန်ထမ်းများဖြင့် ခန့်ထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအသစ်ရေးဆွဲထားသော ဌာနများမဟုတ်ဘဲ ဗဟိုချုပ်ကိုင်သည့် ဝန်ကြီးဌာနပုံစံရှိသော ဌာနများအတွင်းတည်ရှိနေပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း အုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ လွှဲပြောင်းလိုက်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။
^{၂၄} ထို့ကြောင့် တာဝန်ခံမှုများ ရှုပ်ထွေးနေပြီး လူစွမ်းအား စီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့်သာ မည်သူသည် အရေးအကြီးဆုံးတာဝန်ခံဟု ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ကြရသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရများအား ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဌာနများ၏ လူစွမ်းအားကို စီမံခန့်ခွဲရန် အမိန့်ပေးသည့် ဆွေးနွေးမှုများရှိခဲ့ပြီး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဒေသအတော်များတွင် ဝန်ထမ်းခန့်ထားရေးနှင့် ရာထူးတိုးခြင်းများသည် နေပြည်တော်ရှိ ဝန်ထမ်းများကို မူတည်ပြီး ဘက်လိုက်မှုများရှိနေသည်။ (အုပ်စုဖွဲ့စည်းရေးခြင်း၊ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးများ)
^{၂၅} ဥပမာ သုံးဌာနရှိပြီး ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနများသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများတွင် ဝန်ထမ်းအရေအတွက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ အများဆုံးဖြစ်ပြီး သတ္တုတူးဖော် ရေး ကဏ္ဍသည် လည်း ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ၃ ခုကို လေ့လာရာတွင် အရေးကြီးကြောင်းတွေ့ရသည်။
^{၂၆} ဥပမာ အချို့ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများတွင် ဌာနများသည် အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်ရမည့် အကြောင်းအရာများကို အစီရင်ခံပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများသည် ထိုဌာနများကို အကြံပြုခြင်း၊ အဆိုပြုလွှာတင်သွင်းခြင်း တို့ဆောင်ရွက်ကြသည်။
^{၂၇} ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဌာနများ၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးများသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဝန်ကြီးများသည် ဌာနဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မသိကြဟု ယူဆပြီး ၎င်းတို့မည်မျှ တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ကိုလည်း မဖြစ်နိုင်သော မျှော်လင့်ချက်များကြီးမားကြသည်။

ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးအဆင့်)နှင့် မြို့နယ် အဆင့် (မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းကျောင်းဆရာများ) သို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။^{၂၀} သို့ရာတွင် ဝန်ထမ်းများခန့်ထားရန်နှင့် အလုပ်ထုတ်ရန်၊ ပစ္စည်းများဝယ်ယူခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေး(လည်ပတ် စရိတ်) တို့သည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင်သာ ဆုံးဖြတ် နိုင်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနများတွင်လည်း တာဝန်ဝတ္တရားများပိုမိုပေးအပ်လာသည်။

တိုင်းဒေသကြီး ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနသည် လူ့စွမ်းအား အရင်း အမြစ် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်ပြီး ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်ထားရန်နှင့် အလုပ်ထုတ်ပိုင်ခွင့်မရှိပေ။

အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန (GAD)

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၊ လွှတ်တော်နှင့် ပြည် ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများ၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရဌာနများအတွက် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေး တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ကြရသည်။^{၂၁} ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ၏ ထွေအုပ်အဆင့်မြင့် အရာရှိကြီးသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ၏ အထွေထွေအတွင်း ရေးမှူး (ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်) အဆင့်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ချုပ်သည် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးရုံး၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြသော ရာနှင့်ချီသည့် ထွေအုပ်ဝန်ထမ်း များကို ကြီးကြပ်သည်။ အဆိုပါ အစိုးရအဖွဲ့ရုံးနှင့် လွှတ်တော်ရုံး သည် ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကတိဘိနက်နှင့် ဝန်ကြီးများ၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်အတွက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြသည်။ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးသည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံပြီး လက်တွေ့တွင်မူ ဝန်ကြီးချုပ်သို့လည်း အစီရင်ခံရသည်။

ထွေအုပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒေါင်းလိုက် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဖွဲ့စည်း ပုံတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအဆင့်အောက်တွင် အရေးကြီးသော ပျူရီကရေစီ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ထွေအုပ် ဝန်ထမ်းဖြစ်ပြီး ခရိုင်သည်မြို့နယ်အဆင့်ကို ကြီးကြပ်

ရသည်။ မြို့နယ်အဆင့်သည် နိုင်ငံအတွက် အဓိက အရေးကြီး သော အုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံအုတ်မြစ်များဖြစ်သည်။ မြို့နယ်အုပ်ချုပ် ရေးမှူးသည်လည်း ထွေအုပ်ဝန်ထမ်းဖြစ်ပြီး မြို့နယ်ကို စီမံခန့်ခွဲ ရသည်။ ရပ်ကွက်ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည်လည်း အလွန်အရေးကြီးပြီး အစိုးရနှင့် ပြည်သူလူထုကို တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ပေးနေသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သည် အပြောင်း အလဲများစွာ ကြုံတွေ့နေရသော်လည်း ထွေအုပ်တွင်မူ အပြောင်း အလဲကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ တွေ့မြင်ရသည်။ ထွေအုပ်သည် လက်ရှိ ဗဟို ဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ရာတွင် ကြီးပမ်းအားထုတ်မှုမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်နှင့် အောက်အဆင့်ရှိ ဝန်ထမ်း များကို ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။^{၂၂} ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ အရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏ရုံး ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရရုံး ဟုဆိုရာတွင် လွှတ်တော်ရုံးများပါ ပါဝင်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤအချက်က ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသ ကြီးအဆင့်တွင် အင်စတီကျူးရှင်း ရင်းမြစ်များကို ရှာဖွေနေသည့် ဥပဒေပြုသူများ နှင့် ပြည်နယ်၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို တချိန်တည်းတွင် အကောင် အထည်ဖော်မည့် အုပ်ချုပ်သူများအကြား ကျယ်ပြန့် သော ပွတ်တိုက်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာဖွယ်ရှိသည်။

၂.၄။ ဘဏ္ဍာရေး မျက်နှာစာ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် လက်ရှိအပြောင်းအလဲများသည် အင်စတီကျူးရှင်းများအကြား နိုင်ငံရေး အခွင့်အာဏာ ခွဲဖြန့်မှုကို အစပျိုးခဲ့ပြီး ယခင်က ထိန်းချုပ်မှုအားကြီးလှသည့် အထက်မှ အောက်သို့ ချပေးသော ပွင့်လင်းမှုအားနည်းသည့် ဘဏ္ဍာရေး စနစ်ကို အင်စတီကျူးရှင်း ဖော်ဆောင်သူများထံ တာဝန်ခွဲဝေခြင်း၊ တာဝန်ယူမှု ပိုမိုလွှဲအပ်ခြင်းနှင့် ဗဟိုအာဏာခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်း၊ အတွဲအစပ်များနှင့် အတိုင်းအတာ တစ်ရပ်အထိ လမ်းဖွင့်ပေး ခဲ့သည်။^{၂၃} စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက် လျာထားခြင်းကဲ့သို့ အရေးပါသော ကဏ္ဍများမှာလည်း ယခင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် မိခင်ရုံးဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးရုံး (နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံး) မှ ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီး

^{၂၀} မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများသည် ဝန်ထမ်းလိုအပ်ချက်နှင့် ကျောင်းသုံးပစ္စည်းလိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ပြီး အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် ပါဝင်ကြ သည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရေးဘတ်ဂျက်နှင့် သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲရေးစနစ်များ တိုးမြှင့်လာသည်။
^{၂၁} ဥပမာ - အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနရုံးသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရရုံးအဖွဲ့ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစည်းအဝေးများကို မှတ်တမ်းတင်ရ သည်။
^{၂၂} မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် ဦးစီးအရာရှိအဆင့်မဟုတ်ဘဲ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် အရေး အတွက် အတိအကျမသိသော်လည်း ဝန်ထမ်းအင်အားကို တိုးမြှင့်ခန့်ထားသည်။
^{၂၃} UNDP (၂၀၁၂) စာ-၆၊ World Bank (၂၀၁၃) စာ-၉ ၇

ဌာနများသို့ ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဘတ်ဂျက်လျာထားခြင်းနှင့် ကျယ်ပြန့်သည့် သုံးစွဲမှုအခွင့်အာဏာ ရရှိစေရန် အလို့ငှာ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၊ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ယင်းတို့၏ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဌာနဆိုင်ရာများ ပူးပေါင်းရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ ဘက်စုံလွှမ်းမိုးမှုသည် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးရာ အပြောင်းအလဲအတွက် အဓိကမောင်းနှင်အားဖြစ်သည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေး အသုံးစရိတ်လျာထားမှုကို ကာကွယ်ရေး အသုံးစရိတ်လျော့ချပြီး လူမှုရေးအသုံးစရိတ်များ တိုးမြှင့်ခြင်းပါဝင်သည်။^{၃၂} ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးများသည် ဒေသအဆင့်တွင် အဆိုပါ လူမှုရေးအသုံးစရိတ်များ တိုးမြှင့်ချထားပေးခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ သို့သော် အဓိကစိန်ခေါ်မှုများလည်း ရှိနေသည်။ ထင်ရှားသည့် တာဝန်ခွဲအပ်မှု၊ တာဝန်ယူမှု ပိုမိုလွှဲအပ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ သို့မဟုတ် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းများ ပံ့ပိုးမှု မပြုနိုင်ခဲ့လျှင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ခံနိုင်စွမ်းအတွက် စွန့်စားလွန်းရာရောက်ပေသည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဘတ်ဂျက်လျာထားမှုအတွက်ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အခွန်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် အမျိုးသားစီမံကိန်းနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဝန်ကြီးဌာနနှစ်ခုက ပြင်ဆင်မှုပြုနေသော်လည်း ပကတိ ဖြစ်တည်မှုအပေါ် အခြေပြုသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်လျာထားမှု မူဘောင်နှင့် အတွဲအစပ်မပြုနိုင်သေးပါ။^{၃၃} သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ် စုစုပေါင်း၏ တိကျမှန်ကန်သော ပုံရိပ်သို့မဟုတ် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံနိုင်စွမ်းတို့ မြှင့်တင်ရန် ခက်ခဲလျက်ရှိသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာရေးစနစ်သည် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲလျက်ရှိပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး၏ အသုံးစရိတ် ပြဌာန်းမှုသည်လည်း ရေရာမှု မရှိသေးပါ။^{၃၄} အခွန်အခများ စတင်ကောက်ခံနေမှုသည်လည်း တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ မတူညီ ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ အနာဂတ်တွင်မူ အဆိုပါ ကိစ္စရပ်များသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘဏ္ဍာရေးစနစ် သီးခြားရပ်တည်နိုင်ရန်အတွက် ကြီးမားသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေ မည်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲခြင်း

၂၀၁၂-၂၀၁၃ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ စတင်ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ဖယ်ထုတ်လျက် သီးခြားစီ ရေးဆွဲခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စုဘတ်ဂျက်တွင် ဒေသသို့ လွှဲပြောင်းပေးသည့် ဒေသန္တရဘတ်ဂျက်များ ဆက်လက်ပါဝင်နေသည်။ အဆိုပါ ဘတ်ဂျက်များသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများသို့ ဖွဲ့စည်းပုံအရ လွှဲအပ်ထားသော အသုံးစရိတ် တာဝန်များအတွက် အကျိုးဝင်သည်။ အဆိုပါ အသုံးစရိတ်တာဝန်များမှာ ဇယား ၂ တွင်ပါဝင်သည်။ ဤအခြေအနေ သည်လည်း တနည်းအားဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသည်။ ဖော်ပြထားသော ဝန်ကြီးဌာနများ၏ လုပ်ငန်းများအားလုံးသည် ဇယားတွင် မပါဝင်သကဲ့သို့ စည်းမျဉ်းအခြေခံရေးဆွဲထားသော မူဘောင်မရှိဘဲ လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်နေကြသဖြင့် ရှုပ်ထွေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရန် ပြင်ဆင်ခြင်း ဖြစ်စဉ်

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်း

^{၃၂} ၂၀၁၁-၁၂ မှ ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ပြည်ထောင်စုအသုံးစရိတ်တွင် တပ်မတော်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်သည် ၁၀ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းခဲ့ပြီး ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်သည် ၂ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးမြှင့်ခဲ့သည် (ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဘတ်ဂျက်သည် ၃၈ ရာခိုင်နှုန်းကျော်အထိ တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။)
^{၃၃} ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် အထူးအဖြင့် တပ်မတော်နှင့် နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်စပ်နေသည်တို့မှာ ဘတ်ဂျက်တွင် တင်သွင်း အစီရင်ခံခြင်းမရှိပါ။
^{၃၄} ဇယား ၂ တွင် လမ်းညွှန်ထားသော်လည်း ဥပဒေပြုစာရင်းအရ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အသုံးစရိတ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုတာဝန်များကို လျော့ချထားပြီး ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာရေး လိုအပ်ချက် တွက်ချက်မှုကို ခက်ခဲစေသည်။

ဖြစ်စဉ်ကို အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် တွင် ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရာတွင် ဌာနဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရေးဆွဲစေသဖြင့် အစိုးရ ဌာနများသည် ၎င်းတို့တွင်ရှိသော လက်တွေ့ကျွမ်းကျင်မှုများကိုသာ အသုံးပြုပြီး ဘတ်ဂျက်ကိုရေး ဆွဲကြရသဖြင့် အဆိုပါဖြစ်စဉ်နှင့် အဆင့်များတွင် ချဉ်းကပ်ပုံ အမျိုးမျိုး ရှိသည်။

ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သည် ဤဖြစ်စဉ်တွင် အဓိက ကျသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပြီး ၎င်းသည် ပြည်ထောင်စု အဆင့်နှင့် ပြည်နယ်သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများအကြား အပြန်အလှန် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် များအတွက် ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိသည့် တစ်ခု တည်းသော အရေးပါသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ကော်မရှင်သည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက် လျာထားချက်များကို ပေါင်းစည်းပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး များအတွက် နောက်ထပ်ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲရေးဥပဒေကြမ်းကိုလည်း အဆိုပြုသည်။ ကော်မရှင်၏ ဖွဲ့စည်းပုံသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များကို ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင် ခွင့်များ ခွဲဝေပေးအပ်သုံးစွဲရန်အတွက် အရေးကြီးသော အဟန့် အတားဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် စည်းမျဉ်းလုပ်ထုံးများကို အခြေခံပြီး မဆောင်ရွက်ပါက ပိုမိုခက်ခဲစေသည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် တာဝန် ဝတ္တရားများ လွှဲအပ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ ဘတ်ဂျက်ခွဲတမ်း ပမာဏသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက အသုံးစရိတ်ချပေးသော ပြည်ထောင်စု ဘတ်ဂျက်ပမာဏနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မပြောပ လောက်သော အနေအထားသာရှိသည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်များသည် နိုင်ငံတဝှမ်းလုံးတွင် လုံးပေါင်းသာမက တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေ အဆင့်တွင်ပါ ကျယ်ပြန့်စွာ ကွဲပြားခြားနားနေသည်။^{၃၅} ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်မှ အပ ကျန်ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဘတ်ဂျက်များသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ အကြားတွင်လည်းကောင်း၊ အရွယ်အစားအကြီးအသေးအကြားတွင်လည်းကောင်း တိကျမှု မရှိပေ။^{၃၆}

ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟို

^{၃၅} အရွယ်အစားကြီးမားသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဘတ်ဂျက်ပမာဏပိုများသည်မှာ အံ့ဩစရာမဟုတ်ပေ။ တစ်ဦးချင်းပေါ်မူတည်ပြီး တွက်ချက်ရာတွင် ၂၀၁၂-၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်သည် တစ်ဦးချင်းအနည်းဆုံး ၆၀၀၀ ကျပ်မှ ၃၇၀၀၀ ကျပ်အထိ ကွဲပြားချက်ရှိသည်။
^{၃၆} အဆိုပါ ကိန်းဂဏန်းများမှာ ကနဦးတွေ့ရှိချက်များသာဖြစ်ပြီး ပေးထားသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ အရင်းအမြစ် စီးဆင်းမှုများကို မထင်ဟပ်ပေ။ ဘတ်ဂျက် ပမာဏနည်းသော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများရှိ လူဦးရေအလိုက် အသုံးစရိတ်ပေါ်သာ တွက်ချက်ထားသည်။
^{၃၇} ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု သိပ်သည်းဆလျှော့ချရာတွင် ဂရုပြုရမည့်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်များကို ဒေသဌာနများသို့ ပိုမိုလွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြစ်သော်လည်း ထိုဌာန များသည် ဒေသခံပြည်သူလူထုကို ပိုမိုတာဝန်ယူမှု/တာဝန်ခံမှုရှိရမည်ဟု မဆိုလိုပေ။
^{၃၈} အသေးစိတ်ကို ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရံပုံငွေများ Asia Foundation and MDRI-CESD (2015).
^{၃၉} ၂၀၁၂-၁၃ ဘတ်ဂျက်ဥပဒေအရ ချင်းပြည်နယ် (၂၅%) ကဲ့သို့ အရွယ်အစားသေးငယ်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဘဏ္ဍာရေးအားနည်းသဖြင့် ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးရေး ရံပုံငွေ များမှတဆင့် ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးကြသည်မှာလည်း အကြောင်းပြချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

အားပြုမှု သိပ်သည်းဆလျှော့ချခြင်း

အထက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများအ ကြားတွင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမျက်နှာစာတွင် ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆလျှော့ချသည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ သိသာစွာ ဖြစ်ထွန်းနေသည်။^{၃၇} ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် စတင်သော ဆင်းရဲမှု လျှော့ချရေး ရံပုံငွေသည် အစိုးရအနေဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရံပုံငွေများကို ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသကြီး အဆင့်များသို့ စတင်ခွဲဝေပေးသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုဦးစီးဌာနလျှော့ချသည့် သိသာသောခြေလှမ်း ဖြစ်ပြီး ထိုရံပုံငွေသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီးသို့ ငွေရင်းမြစ် လုံးဝလွှဲပြောင်းပေးသော ရံပုံငွေများ လည်းဖြစ်သည်။ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ချပေးသောဘတ်ဂျက် သည် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ ဒေသအလိုက်စီမံခန့် ခွဲသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဌာနသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ကိစ္စရပ်များအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးမှုများရှိလာသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသည် ၎င်းတို့၏ ရံပုံငွေများကို မည်ကဲ့သို့ သုံးစွဲ သည်ဆိုသည်မှာလည်း ထိုအဆင့်တွင် ရံပုံငွေများသုံးစွဲမှုအပေါ် တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခွင့်နှင့် ဦးတည်ချက်ချမှတ်ခွင့်တို့သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအလိုက် ကွဲပြားနေသည်။^{၃၈}

အခွန်ကောက်ခံမှု

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများသည် ဇယား ၅ တွင် ပါသော မြေယာခွန်၊ ယစ်မျိုးခွန်၊ တာဝန်ခွန်၊ မော်တော်ယာဉ်နှင့် စက်တပ်ယာဉ်များ၊ အသေးစား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၊ ဆား စသည့် အခွန်များကို ကောက်ယူသည်။ ဝန်ဆောင်မှုစရိတ်များ၊ ဒဏ်ကြေးများနှင့် တိုးတက်ခွန်များ၊ ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စသည်တို့မှလည်း အခွန်ငွေများ ရရှိသည်။ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနသည် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဝင်ငွေအကုန်လုံးအတွက် မဟုတ်သည့်တိုင်အောင် အခွန်အများဆုံး ကောက်ယူသော ဌာနလည်းဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ ဘတ်ဂျက် အချိုးအစား သေးငယ်သောကြောင့်လည်း ဒေသ အလိုက် ကောက်သော အခွန်အခများမှာ ဘတ်ဂျက်၏ အဓိကကျ သော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပြီး ပျဉ်းမျှအားဖြင့် ဘတ်ဂျက်တစ်ခုလုံး၏

၅၈% ဖြစ်သည်။^{၉၆} ထိုပျဉ်းမျှနှုန်းထားသည် ဝင်ငွေနှင့် အသုံးစရိတ် များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့ရာတွင် တဖြေးဖြေး ဘက်ညီလာစေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းဖြစ်စဉ်သည် လက်ရှိတွင် အရေးကြီးသော ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ပြီး အနာဂတ်တွင် အမှီအခိုကင်းသော ဘဏ္ဍာရေးစနစ် တည်ဆောက်ရန်အတွက် လည်း အရေးကြီးသော အုတ်မြစ်ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အရေးကြီးသော ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များမှာ ခန့်မှန်းထား သကဲ့သို့ပင် တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ မတူညီဘဲ ကွဲပြားနေသည်။ နိုင်ငံပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် အရေးကြီးသော ဝင်ငွေ အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရဝင်ငွေ စုစုပေါင်း၏ ၂၀% မှာ နိုင်ငံပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ ရရှိခြင်း ဖြစ်ပြီး အသုံးစရိတ်စုစုပေါင်း၏ ၁၅%သည်လည်း ၎င်းမှ ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ဧပြီလ ၂၀၁၃မှ မတ်လ ၂၀၁၄ အထိ မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်းမှ အခြားဝင်ငွေ အကောင့်ဖြင့် ရရှိသော ဝင်ငွေသည် ဒေါ်လာ ၁.၄ ဘီလီယံခန့်ရရှိပြီး ကျန်းမာရေး အတွက် ပြည်ထောင်စုအသုံးစရိတ်မှာ ဒေါ်လာ ၇၅၀ သန်း ဖြစ်ပြီး ပညာရေးအတွက် အသုံးစရိတ်မှာ ဒေါ်လာ ၁.၁ ဘီလီယံဖြစ် သည်။^{၉၇} ဌာနဆိုင်ရာများမှ ကောက်ခံသော အစိုးရအခများနှင့် အခြားဝင်ငွေများမှာ အခွန်များထက် ပိုမိုအရေးကြီးသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအတွက်ချပေးသော အခွန်များ သည် ဒေသအတော်များများတွင် ပုံမှန်ကောက်ခံခြင်းမရှိပေ။ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ပြောကြားသည်မှာ အခွန်နှုန်းထားများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဒေသအဆင့်တွင် အများသိရှိရန် ထုတ်ပြန်ထားခြင်းမရှိဘဲ အခွန်ကောက်ခံသူများက သတင်း အချက်အလက်ထိန်းချန်ခြင်းနှင့် အခွန်ရှောင်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ် နေသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ အတွက် အခွန်စီမံခန့်ခွဲမှုမှာ အားနည်းနေသည်။

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဖြစ်စဉ်ကို ဆန်းစစ် အကဲဖြတ်ခြင်း

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးဖြစ်စဉ်ကို မဏ္ဍိုင် လေးရပ်ဖြင့် အကဲဖြတ်လေ့ရှိသည်။

၁) အသုံးစရိတ် လျာထားခြင်း

အသုံးစရိတ်လျာထားခြင်းတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများထံ မည်သည့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မည့် တာဝန်ယူမှု ပေးအပ်ခြင်း၊ ဤတာဝန်ယူမှုများကို မည်သို့ ရှင်းလင်းစွာ

ဖော်ပြခြင်းနှင့် ပကတိအခြေအနေနှင့် ထင်ဟပ်ခြင်းရှိမရှိ သုံးသပ် ရန်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဌာနဆိုင်ရာများသည် အငြင်းပွားမှုမရှိသည့် လုပ်ငန်းသေးများကိုသာ လုပ်ဆောင်ပြီး ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကဲ့သို့ အဓိက ဝန်ဆောင်မှုများပေးရမည့် တာဝန်များကို ရှောင်ရှားသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့သည့်စနစ်အတွက် ပြည် နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ လျာထားသည့် ပမာဏမှာ အလွန်နည်းပါးပြီး ငါးရာခိုင်နှုန်းပင် မပြည့်ပေ။

၂) လုပ်ငန်းများကို ကူညီပံ့ပိုးနိုင်ရန် အခွန်အခများလျာထားခြင်း
ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ရေးဖြစ်စဉ်၏ ကနဦးအဆင့်တွင် ရှိသော် လည်း ဒေသဘတ်ဂျက်၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းကို ဒေသတွင်း မှသာကောက်ခံ ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခွန် ကောက်ခံခြင်းဆိုသည်မှာ အထက်မှ တာဝန်ပေးအပ် ထားသော လျာထားချက်များ ပြည့်မီရန်အတွက် ကောက်ခံခြင်းဖြစ်ပြီး ယနေ့တိုင် ဤအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။^{၉၈}

၃) ဗဟိုအစိုးရထံမှ လွှဲပြောင်းရယူခြင်း

လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအကြား ဘဏ္ဍာငွေ ရသုံးအစီအမံများ ဆောင်ရွက်သည့် ရောယှက်ပုံ သဏ္ဍာန် တစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်အများစုကို ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများက ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲဆောင်ရွက် နေကြသည်။ ဝန်ကြီးဌာနအနည်းငယ်သာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဒေသန္တရ အဖွဲ့များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဖြေလျှော့ဆောင်ရွက် နေသည်။ ထို့ကြောင့် သေးငယ်သော ပမာဏရှိပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့် အနည်းငယ်ရှိသည့်ပြည်နယ် နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက် ဖြစ်ပေါ် လာသည်။ နောက်ဆုံးတွင်ဒေသ ရပ်ငွေများအဖြစ် ကဏ္ဍစုံသို့ လွှဲပြောင်းပေးသော ဘတ်ဂျက်များသည်လည်း ဒေသန္တရ ဘဏ္ဍာရေးစနစ် သီးခြားရပ်တည်နိုင်ရန် အရေးကြီးသော အဆင့် ဖြစ်ပြီး ၎င်းသည်လည်း အခြားအသုံးစရိတ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် သေးငယ်နေသည်။

၄) ဒေသန္တရ ချေးယူမှုများ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ လက်ရှိကြွေးတင်မှုမှာ ဌာနဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများမှ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဘတ်ဂျက် လိုငွေပြအဖြစ် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ကထောက်ပံ့ပေး လျက်ရှိသည်။ ထောက်ပံ့ငွေနှင့် နှစ်ရှည်ချေးငွေများအကြား ကွာဟချက်နှင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရာတွင် မည်သည့်အချက်များ ပါရမည်ဆိုသည်မှာလည်း ကွဲကွဲ ပြားပြားမရှိလှပါ။

၂.၅ နိုင်ငံရေး မျက်နှာစာ

^{၉၆} National Resource Governance Institute, 'မြန်မာ့ နိုင်ငံပိုင် ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေနှင့် သတ္တုလုပ်ငန်းများ', *Gilded gatekeepers*, (ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၆)
^{၉၇} တိုင်းဒေသကြီး ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးနှင့် အင်တာဗျူးမေးမြန်းခြင်း

နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့် အာဏာနှင့် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုကို အောက်ခြေအဆင့်များသို့ လွှဲပေးခြင်း ဖြစ်ပြီး ထိုမျက်နှာစာသည် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်နှင့် လွတ်လပ်အမှီ အခိုကင်းစွာ ရပ်တည်နိုင်ခြင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် ဆက်စပ်နေသည့် မျက်နှာစာဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိဖြစ်ပေါ် နေသည့် နိုင်ငံရေး အသွင်အပြင်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် အဓိက ကျသော ခေါင်းစဉ်လည်း ဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးချုပ်များ

သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်မှ ခန့်အပ်ပြီး ပြီးခဲ့သည့် ဝန်ကြီးချုပ် ၁၄ ဦး၏ နောက်ကြောင်းရာဇဝင်ကို ကြည့်ပါက ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်တွင် အစိုးရ၏အာဏာကို တပ်မတော်တွင်း သစ္စာရှိသူများ လက်ထဲတွင်သာ အဆိုပါရာထူးနေရာများကို ထားရှိလိုကြောင်း သုံး သပ်သည်။ ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနောက်ပိုင်းတွင် အဆိုပါနေရာကို ဆက်ခံသူများမှာ လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအရ ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ခေါင်းဆောင်မှုကို သမ္မတ တင်မြှောက်နိုင်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) လက်သို့ အပ်ရသည်ပြီး ထိုအချက်သည် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု များ၏ အဓိကလိုလားချက်လည်း ဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ ကတ်ဘီနက်အတွက် ဝန်ကြီး များကို အမည်စာရင်းတင်သွင်းရပြီး သမ္မတနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပြီး အဆိုပါဝန်ကြီးများကို ဝန်ကြီးဌာနများ သတ်မှတ်ချထားပေးသည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်သို့ တာဝန်ခံရသည့် တစ်ဦးတည်း တာဝန်ခံကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ပြီး ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး ဘတ်ဂျက်လျာထားမှုကို နောက်ဆုံး ပြင်ဆင်ရာတွင် တစ်ဦးတည်း လွှမ်းမိုးနိုင်သူလည်းဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသများရှိ ဦးစီးအဖွဲ့များမှ တင်သွင်းသော ဥပဒေများကို လက်မှတ်ထိုးအတည်ပြုရန် တာဝန်ယူရသည်။^{၆၂} ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးကို အဓိက ဦးဆောင်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်သည် အစိုးရအဖွဲ့မှ ချမှတ်သည့် မူဝါဒ ဆိုင်ရာများတွင်လည်း ဦးဆောင် တာဝန်ယူရသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင်

ဝန်ကြီးများ

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့တွင် (၁) ဝန်ကြီးချုပ်မှ ရွေးချယ်ပြီး သမ္မတမှ ခန့်အပ်သော အရပ်သားဝန်ကြီးများနှင့် (၂) ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်မှ ရွေးချယ်သော နယ်စပ်နှင့် လုံခြုံရေးရာ ဝန်ကြီး (၃) တိုင်းရင်းသားရှိသော ဒေသများရှိ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီးနှင့် (၄) ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသများတွင်မူ ဥက္ကဋ္ဌများ ပါဝင်သည်။

အစိုးရအဖွဲ့ (ကတ်ဘီနက်) ဖွဲ့စည်းပုံ ^{၆၃}

ယေဘုယျအားဖြင့် တပ်မတော်အရာရှိဖြစ်သည့် နယ်စပ်နှင့် လုံခြုံရေးဝန်ကြီးမှအပ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများ သည် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ဖြစ်သည်။^{၆၄} ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်သို့ ဝန်ကြီးချုပ် အပါအဝင် ဝန်ကြီးနှင့် ဥက္ကဋ္ဌများ၏ အမည်စာရင်းကို အတည်ပြုရန် တင်သွင်းရပြီး လွှတ်တော်မှ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ပြဌာန်းထားသော အရည်အချင်းများနှင့် မကိုက်ညီ ပါက ကန့်ကွက်ခွင့်ရှိသည်။ အကယ်၍ လွှတ်တော်သည် အမည် တင်သွင်းသူတစ်ဦးအား ကန့်ကွက်ပါက ဝန်ကြီးချုပ်မှ အမည် စာရင်းအသစ်ကို တင်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ သဘောတူပါက အမည်စာရင်းကို သမ္မတထံသို့တင်သွင်းပြီး ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ညှိနှိုင်း ပြီး ဝန်ကြီးတာဝန်ခန့်အပ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် တရား လွှတ်တော်ချုပ်၊ ရှေ့နေချုပ်နှင့် တရားသူကြီးချုပ်များကို ခန့်အပ်ရန် တာဝန်ရှိပြီး အထက်ပါတူညီသော ခန့်အပ်သည့်ပုံစံ အတိုင်း ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမည်စာရင်းများမှာ ဝန်ကြီး ချုပ်၏ လက်တွင်ရှိပြီး တစ်ဦးချင်းစီကို ခန့်အပ်ရာတွင် သမ္မတမှ ခန့်အပ်သည်။

အစိုးရအဖွဲ့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ ဦးဆောင်သော ပါလီမန် ပုံစံ အပြည့်အဝမရှိသော တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပါလီမန်ပုံစံသည် လွှတ်တော် တစ်ရပ်လုံးနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ပြုရာတွင် ယင်းအစိုးရအဖွဲ့၏ အချို့သော အခွင့်အာဏာဆိုင်ရာ ကိစ္စများမှာ မရေမရာရှိဆဲဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အကုန်လုံး

^{၆၂} အချို့အစိုးရအဖွဲ့များမှာ အစည်းအဝေးများကို နှစ်ပတ်တစ်ခါပြုလုပ်ပြီး အစိုးရအဖွဲ့ဝင်နည်းသော အစိုးရအဖွဲ့များမှာ လွန်ခဲ့သော ခြောက်လအတွင်း တစ်ကြိမ်သာ ပြုလုပ် သည်။
^{၆၃} တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ထိုအရေအတွက်ကို စံသတ်မှတ်ထားသော်လည်း တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးဦးရေမှာ တိုင်းရင်းသားလူဦးရေ အုပ်စုပေါ်မူတည်ပြီး ကွာခြားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ချင်းပြည်နယ်တွင် မျိုးနွယ်စုကို ရွေးချယ်ထားခြင်းမရှိသောကြောင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာဝန်ကြီးမရှိဘဲ ဝန်ကြီး ၁၀ ပါးရှိပြီး ရှမ်းပြည်နယ်တွင် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး အပါအဝင် ဝန်ကြီး ၁၇ ပါးရှိသည်။
^{၆၄} ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဝန်ကြီးချုပ်သို့မဟုတ် ဝန်ကြီးတစ်ပါးသည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရရန် မလိုဟု ဖော်ပြထားသဖြင့် အချို့ကိစ္စများတွင် ဝန်ကြီးချုပ်သည် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားခြင်းမရှိသော ကိုယ်စားလှယ်ကို ခန့်အပ်နိုင်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်သည် မိမိ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ တိုင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌကို ၎င်းတို့၏ ဦးစီးအဖွဲ့က ရွေးချယ်ပြီးပါက တရားဝင်ခန့်အပ်နိုင်သည်။

နီးပါးတွင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် မပါဝင်သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက ပုံမှန်အစိုးရတာဝန်များအကြား ဆောင်ရွက်နေသည့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၏ လွှတ်တော်တွင် အကန့်အသတ်ဖြင့် ပါဝင်မှုကို စောဒကတက်ခဲ့သည်။ အရွယ် အစားသေးငယ်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ တွင်လည်း ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အများအပြား ပါဝင်နေမှုသည် လည်း အလားတူပြဿနာပင် ဖြစ်သည်။^{၇၅} အဆိုပါ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကပြောကြားသည်မှာ အဆိုပါအခြေအနေသည် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ၎င်းတို့အား ကန့်သတ်ချက်များရှိ နေသည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ သေးငယ်သော ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း များတွင် လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ မညီမျှမှုသည် လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားပြုရပ်တည်နိုင်သော အဖွဲ့ဖြစ်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်ကို ကျဆင်းစေသည်။ တိုင်းရင်းသားအရေးကိစ္စများကို ကိုယ်စား ပြုမည့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ဝန်ကြီး၏အခန်းကဏ္ဍမှာလည်း တသတ်မှတ်တည်းမဟုတ်ဘဲ ကွဲပြားခြားနားမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေ သည်။ ဒေသတော်တော်များများတွင် ၎င်းတို့ကို ဝန်ကြီး အဖွဲ့ဝင် များအဖြစ် သတ်မှတ်သော်လည်း အကန့်အသတ်အဖြစ် လည်းကောင်း လက်ဝေခံအဖြစ် လည်းကောင်း သတ်မှတ်ချက်များ လည်း ရှိနေသည်။

လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ

လွှတ်တော်၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များတွင် ပြည်ထောင်စုနှင့် ဒေသန္တရ ဆွေးနွေးမှုများ၊ အဆိုပြုလွှာတင်သွင်းခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဇယား ၂ တွင် ပါဝင်သော ဥပဒေပြုရေး အကြောင်းအရာများကို ဥပဒေ ပြုခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့တွင်မူ လွှတ်တော်သည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များတွင် တူညီသော် လည်း ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည် မတူညီမှုများ၊ ဝန်ကြီးအဖွဲ့၊ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ဆက်ဆံရေး စသည်တို့ ကြောင့် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် ကွာခြားမှုများ ရှိနေသည်။ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အဓိကလေးပိုင်း ခွဲခြားနိုင်သည်။

၁။ ဒေသခံတို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် နှစ်နာချက်များဖော်ပြရာ လမ်း ကြောင်းတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်း

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့သည် အခြားသော အစိုးရ အရာရှိများထက်စာလျှင် ပြည်သူလူထုနှင့် ပိုမိုနီးစပ်သည် ဟု ရှုမြင်ကြသော်လည်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အများစုမှာ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် တိုက်ရိုက်ပြည်သူလူထုအတွက် လုပ်ကိုင်

ဆောင်ရွက်ပေးမှုသည် နည်းပါးသည်ဟု သုံးသပ်ကြသည်။^{၇၆} လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ပတ်သက်ပြီး တိုင်ကြားချက်များရှိပြီး ဒေသ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ပတ်သက်ပြီး တိုင်ကြားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကမူ ထိုဖြစ်စဉ်ကို ယုံကြည်မှုနည်းပါးသောကြောင့် ထိုသို့တိုင်ကြားခြင်း ကို ပြုလုပ်လေ့မရှိပေ။

၂။ ကတိဘိနက်အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများအား မေးခွန်းမေးမြန်းခြင်း

သီအိုရီအရ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များသည် အစိုးရ၏ အာမခံချက်များ၊ ကတိများနှင့် တာဝန်ခံချက်များ စိစစ်ရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး များ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များကို သုံးသပ်လေ့လာနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်မှ မေးခွန်းမေးခြင်း၊ ကတိများနှင့် အာမခံချက်များ မေးမြန်းခြင်းသည် အစိုးရအဖွဲ့နှင့် လွှတ်တော်အကြားအပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းမှုများ ပေါ်ပေါက်လာရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုဖြစ်စဉ်သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ကြီးမားစွာ ကွဲပြားခြားနားလျက်ရှိသည်။

၃။ ဗဟိုအာဏာပိုင်များထံ အဆိုပြုလွှာတင်သွင်းခြင်း

အဆိုပြုလွှာများတွင် ဒေသ၏ ဦးစားပေးမှုများအတွက် အကြံပြု ချက်များ၊ ဥပဒေပြဌာန်းစရာမလိုသော မူဝါဒဆိုင်ရာ အပြောင်း အလဲများ ဥပမာ - ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် မပါဝင်သော ကိစ္စများပါဝင် သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများမှ အကြံပြုချက်များသည် ပြည်ထောင်စုသို့ ရောက်ပြီး အရေးယူမှုများ ရှိရမည်ဟု ထင်မြင် ကြပြီး အဆိုပြုလွှာများတွင် နေပြည်တော်ရှိ ဌာနဆိုင်ရာများသို့ ဆန္ဒပြုစာများလည်း ပါဝင်သည်။

၄။ ဇယား ၂ အရ အပ်နှင်းထားသည့် ဥပဒေပြုရေးနယ်ပယ်များ

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဒေသအလိုက် ဥပဒေပြု ခွင့်ပုံစံများ အပ်နှင်းထားသော်လည်း နက်နဲမှု၊ သဘောသဘာဝနှင့် ဥပဒေပြုနိုင်သည့် အရေအတွက်များမှာ ကျယ်ပြန့်စွာ ကွဲပြားလျက် ရှိသည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသည် နှစ်စဉ် ဘဏ္ဍာငွေ ရသုံးလျာထားချက်ကို ဥပဒေအဖြစ် အတည်ပြုပြဌာန်းနိုင်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ ဒေသအလိုက် ဦးစားပေး အစီအစဉ်အရ ဒေသန္တရ

^{၇၅} ကရင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်များတွင် အရပ်ဘက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦးသာရှိပြီး ကျန်ကိုယ်စားလှယ်များမှာ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်များနှင့် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသည်။
^{၇၆} လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ပြောဆိုကြသည်မှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပတ်သက်သည့် တိုင်ကြားချက်များကို အကြံပြုရာတွင်လည်းကောင်း၊ အထက် အာဏာပိုင်များသို့ တင်ပြရမည့်ကိစ္စများတွင်လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏ ဆောင်ရွက်မှုများမှာ အကန့်အသတ်ရှိနေသည်။

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းကိုလည်း ပြင်ဆင်ပေးရန် ညွှန်ကြား ရသည်။ လွှတ်တော်များ အားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ပထမသက်တမ်း တွင် ဥပဒေများပြဌာန်းခဲ့ပြီး ပြည်နယ်အများစုမှာ ပုံမှန်လုပ်ငန်း များထက်ပိုမိုသည့် ဥပဒေများ ပြဌာန်းနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ဥပဒေပြု ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဖြစ်ထွန်းဘဲ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ လုပ်ဆောင်နေကြသည့်အကြောင်းရင်းမှာ အတွေ့အကြုံနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် နည်းပါးမှုကြောင့် ဖြစ်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဇယား၂ တွင် ပြဌာန်းထားမှုများ ရှုပ်ထွေးမှုကြောင့် လည်းဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ၏ ပြည်သူ့ ရေးရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်သည် အဓိက ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းပုံစံ ၂ နည်းဖြင့် ပြည်သူ့ကိုချဉ်းကပ် သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၏ မဲဆန္ဒနယ်များရှိ ပြည်သူများနှင့် တွေ့ဆုံသည့် တရားဝင်အတိုင်း ချဉ်းကပ်သည့်ပုံစံနှင့် ဆက်သွယ်ရေးကြားခံများ ဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော်သတင်းစာ၊ ပြန်တမ်းများ၊ ဒေသထုတ် ဂျာနယ်များ၊ ဒေသရှိ ရုပ်မြင်သံကြားထုတ်လွှင့်မှုများ၊ အစိုးရ ဝက်ဆိုဒ်နှင့် ဖေ့ဘုတ်စသည့် တရားဝင်မဟုတ်သည့် ဆက်သွယ် ရေးလမ်းကြောင်းဖြင့်လည်း ချဉ်းကပ်ပြီး ပြည်သူ့သို့ အသိပေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများ အပါအဝင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များသည် ၎င်းတို့၏ မဲဆန္ဒနယ် ကျေးရွာ များသို့ သွားရောက်ရာတွင် ပြည်သူနှင့် တွေ့ဆုံမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုဆက်သွယ်ရေးပုံစံ၏ အတိုင်းအတာနှင့် အောင်မြင်မှု မှာ တစ်ဦးချင်းစီ၏ စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခွင့်အာဏာရရှိမှု စသည်တို့ပေါ်မူတည်ပြီး ကွဲပြားသည်။

လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီနှင့် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ဆက်ဆံသည့် နည်းလမ်းဖြင့် အများဆုံးထိတွေ့ဆက်ဆံသည်။ အစိုးရများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူလူထုနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်ဆံ သည့် လူထုအစည်း အဝေးကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာသော်လည်း နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အစီအစဉ်များအပေါ် မှီတည်ပြီး ပြုလုပ်သော အစည်းအဝေးများသာ ဖြစ်သည်ဟု သိရှိရသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဒေသကြီးအစိုးရများနှင့် လွှတ်တော်များသည် ပြည်သူလူထုနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံရာတွင်တရားဝင် ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများ (နိုင်ငံတော်ပိုင်သတင်းစာများ၊ ပြန်တမ်းများ၊ ဝက်ဆိုဒ်များ)ဖြင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အထူးသဖြင့် ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် သတင်းထုတ်ပြန်ကြသည်။^{၇၇} ပြည်နယ်နှင့်

တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီးအစိုးရနှင့် လွှတ်တော်၏ လုပ်ဆောင်မှုများကို ဒေသမှထုတ်ဝေသော သတင်းစာများတွင်လည်း ပုံမှန်ဖော်ပြကြသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများ

နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းသစ် ပေါ်ပေါက်လာသည့် အခြေအနေအရ ဒေသတွင်းရှိ နိုင်ငံရေးပါတီများသည် နိုင်ငံရေးအရ လိုလားချက် များကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စွမ်း ရှိ/မရှိ ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်သည့် အရေးပါသော အင်အားတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားနိုင်ငံရေး ပါတီများသည် ဖဒရယ်စနစ်ကို တွန်းအားပေးရန် ကြိုးပမ်း အားထုတ်လာကြသည်မှာ အံ့ဩစရာမရှိပေ။ အံ့ဩစရာ ကောင်းသည့်အချက်မှာ ဒေသတွင်းရှိ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးပါတီ များဖြစ်သည့် အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပါတီသည် နိုင်ငံရေးအရ ဗဟိုဦးစီးစနစ် ဖြေလျှော့သည့် ဖြစ်စဉ်တွင် သိသာစွာ စိတ်ဝင်စားမှုများရှိကြောင်း ပြသခဲ့သည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် NLDသည်လည်း ၎င်းတို့၏ ၂၀၁၅ နိုဝင်ဘာရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရပြီး နောက်ပိုင်းတွင်လည်း အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ ပြုလုပ်ပါက အဆိုပါ ကိစ္စများကို အသေးစိတ် လေ့လာသုံးသပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

၂.၅ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသွင်ကူးပြောင်းရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၏ အောင်မြင်မှု သို့မဟုတ် ဆုံးရှုံးမှုသည် ဒေသအနှံ့ လက်နက်ကိုင် အင်အားစုများ၏ အနာဂတ် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဖြစ်စဉ် အပေါ် ထားရှိမှု အခြေအနေမှာ အခရာကျသည်။ လက်ရှိစနစ်တွင် တိုင်းရင်းသားများ နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဝိသေသများ ပြဿနာများနှင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ၏ အဓိကအရင်းအမြစ်များသို့ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများမှာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှု အာဏာခွဲဝေပေးသည့် မူဘောင်အတွင်းမရှိဘဲ မူဘောင်ပြင်ပတွင် ရောက်ရှိနေသည်။ ပြဿနာများဖြစ်သည့် ပညာရေးမူဝါဒနှင့် သင်ကြားရေးဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများကို ခြုံငုံခြင်းနှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေး စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့် စသည်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိက ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ပဋိပက္ခများဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ရာတွင် အဆိုပါ ပြဿနာများဖြစ်သည့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ် များ၊ ဒေသစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ၊ ပညာရေးမူဝါဒ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး နောင်လာမည့် စေ့စပ်ဆွေးနွေး ပွဲများတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများနှင့် အခြား

^{၇၇} ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး ဦးရဲထွဋ်သည် လူမှုမီဒီယာတွင် တက်ကြွပြီး ၎င်း၏ အမည်ပြောင်မှာ ဖေ့ဘုတ်ဝန်ကြီးဖြစ်သည်။

အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများ အားဖြည့်ရန် ဦးစားပေး ဆွေးနွေးသင့်သည်။

သုံး။ ။ မူဝါဒဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အချက်များ

အထက်တွင်ဖော်ပြသော ပြဿနာများသည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အတွက် လိုအပ်သော မူဝါဒဆိုင်ရာနယ်ပယ်များလည်း ဖြစ်သည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော အချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ အနေဖြင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်အတွက် အဓိကကျသော မူဝါဒ ဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များဖြစ်သည်။

၁။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်ကိစ္စများအား ကြောင်းကျိုးဆီလျော်ပြီး စနစ်တကျ ဖြစ်စေခြင်း

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိသော ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန ဖွဲ့စည်းပုံမှ ခွဲထွက်သော ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဌာနများ၏ တာဝန်နှင့် ဝတရားများကို ပိုမိုရှင်းလင်း ကွဲပြားလာစေခြင်း။ ဝန်ထမ်းများကို ရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားနိုင် ရေး အစီအစဉ်များနှင့် မက်လုံးများကို ရှာဖွေလေ့လာပြီး ပြည်နယ် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် ပါဝင်သော ထွေအုပ်၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရရုံးအဖြစ် တည်ရှိနေမှုကို စိန်ခေါ်မှုအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးများနှင့် ဌာနများသည် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ လွတ်ကင်းစွာ ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် ပံ့ပိုးရန်ဖြစ်သည်။

၂။ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများအတွင်း ဗဟိုအားပြုမှု သိပ်သည်းဆ ပိုမိုလျှော့ချနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ခြင်း

စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ဆင့်တွင် တာဝန်များအား ပိုမိုသိပ်သည်းဆ လျှော့ချနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများအတွက် မူဝါဒ မူဘောင်ချမှတ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့်အဆိုပါသက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများ ပိုမိုသိပ်သည်းဆလျှော့ချနိုင်ရန် စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုး ပေးခြင်း၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးရှိ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန ရုံးများတွင် လုပ်ငန်းတာဝန်အသစ်များရယူချိန်တွင် ထောက်ပံ့ ပေးခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် လုပ်ငန်းတာဝန်များအတွက် အရင်းအမြစ်များမှာ ခန့်မှန်းရန် လွယ်ကူပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိရန်လိုသည်။ ဘဏ္ဍာငွေ မထောက်ပံ့သော လုပ်ငန်းတာဝန်များ မရှိစေရန်အတွက် သင့် လျော်သည့် ဘတ်ဂျက်သိပ်သည်းဆလျှော့ချရန် လိုအပ်သည်။ ဌာနများသည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် လွှတ်တော်များ နှင့်

အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်သူ့လူထုနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပါဝင်ရန်လိုအပ်သည်။

၃။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေရန်

တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်း သို့မဟုတ် စီမံ အုပ်ချုပ်မှုစာရင်းတွင် ပညာရေးမူဝါဒဆိုင်ရာအဖြစ် ဝန်ထမ်း ခန့်အပ်ခြင်း၊ သင်ကြားရေး ဘာသာစကားဆိုင်ရာကိစ္စများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်။ အဓိကသဘာဝ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ သယံဇာတ အရင်းအမြစ် တူးဖော် ထုတ်လုပ်ခွင့်နှင့် ကြီးကြပ်ခွင့်၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် EITI ကိစ္စရပ်များတွင် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း ဒေသကြီးအစိုးရများ ပိုမိုပါဝင်လာစေခြင်း စသည်ဖြင့် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများ ပိုမိုပါဝင်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။ ဇယား ၂ ကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၄။ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်များ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဘတ်ဂျက် ရေးဆွဲ ခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်များ နေရာချထားခြင်း

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် အခွန်ကောက်ခံမှုနှင့် စီမံ ခန့်ခွဲမှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန် လိုအပ်ပြီး ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေချ ထားရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာရေး စီမံခန့်ခွဲမှုများအား ကောင်းလာရန်လိုအပ်သည်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရံပုံငွေများ ခွဲဝေချထားရာတွင် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်ပြီး အစိုးရများ အကြား ဘဏ္ဍာငွေရသုံးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ ပေါ်ပေါက်လာ စေရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များ၏ အစီအစဉ် များသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးစီမံကိန်း ရေးဆွဲရေး၊ ဘတ်ဂျက်ရေးဆွဲရေး၊ စွမ်းဆောင်ရေး စောင့်ကြည့်ရေးတို့ကို ပံ့ပိုးရမည်။ ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်တွင် လည်း ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရန်၊ အမျိုးသား စာရင်းစစ် ခြင်းနှင့် ဘတ်ဂျက်တင်ပြခြင်းတို့တွင် ပိုမိုရှင်းလင်းစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၅။ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အစိုးရများအကြား စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း အခြေပြုသည့် ဘဏ္ဍာငွေ ရသုံးဆိုင်ရာစနစ်တရပ် ဖော်ဆောင်ခြင်း

ဥစ္စာခန့်ခွဲဝေမှုဆိုင်ရာ စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုကို စဉ်းစားပြီး မည်သည့် အရာများ ထည့်သွင်းမည်၊ မည်သူတို့က ကောက်ခံမည်နှင့် မည်သည့် ဖော်မြူလာသုံးမည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှု စနစ်တစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံပြီး မည်သို့သော လုပ်ဆောင်မှုများအား ထောက်ပံ့မည်၊ မည်သို့သော တန်ဖိုးပမာဏ နှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များက အရေးကြီးသည်၊ မည်သည့်

က ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှု၊ အခွန်အကောက်ရငွေ၊ သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု အရည်အသွေးများကို တွန်းအားပေးသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများသို့ နိုင်ငံခြား ဝင်ငွေ လည်ပတ်စီးဆင်းမှု မူဝါဒကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။

ကြည့်စစ်ဆေးရေး အခန်းကဏ္ဍများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အတွက် ပံ့ပိုးပေးရန်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးသို့ ဝန်ကြီးချုပ် ၏ တာဝန်ခံမှု၊ တာဝန်ယူမှု မည်သို့မြင့်တက်လာစေရန် လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသကြီး အဆင့်တွင် ဆက်ဆံရေးနှင့် မဲဆန္ဒနယ်များတွင် ချိတ်ဆက် ထိတွေ့ခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာများကိုလည်း ပြန်လည် သုံးသပ်ရမည်။

၆။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရများ၏ နိုင်ငံရေးအရ လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားဖြည့်ပေးခြင်း

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်များ အထူးသဖြင့် အရွယ် အစားသေးငယ်သော လွှတ်တော်များအား ဥပဒေပြုရေးနှင့် စောင့်

လေး။ ။ အဓိကမေးခွန်းပုစ္ဆာများနှင့် ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုရန်

ဆွေးနွေးရမည့် အမေးပုစ္ဆာများ

- မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် ဘဏ္ဍာရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့သည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများကို မည်သို့ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် ဥပဒေပြုရေး စွမ်းဆောင်ရည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး အစိုးရသစ်အနေဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ရေးလုပ်ငန်းများကို မည်သည့်အတိုင်းအတာဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း လက်ရှိဖြစ်ပွားနေသော တိုင်းရင်းသားပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများတွင် ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျှော့ခြင်းဖြစ်စဉ်ကို မည်သည့်အဆင့်အထိဆောင်ရွက်မည်နည်း။
- ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ယှဉ်ပြိုင်ခွဲဝေခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏ ယှဉ်ပြိုင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းစသည်တို့တွင် မည်သို့ ကူညီထောက်ပံ့နိုင်မည်နည်း။

ဆက်လက်လေ့လာဖတ်ရှုရန်

Callahan, Mary (၂၀၀၇)။ *ဗမာ့ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဒေသများရှိ နိုင်ငံရေးအာဏာ - အာဏာခွဲဝေခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ယှဉ်တွဲနေထိုင်ခြင်း*။ Policy Studies, 31, xvi-94.

Pedersen, Morten B. (၂၀၁၁)။ *ဗမာ့ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းခြင်း နိုင်ငံရေး - ဒီမိုကရက်များအတွက် အပြောင်းအလဲများနှင့် နည်းလမ်းများထင်မြင်ချက်*။ Critical Asian Studies, 43 (1), 49-68.

South, Ashley (၂၀၁၂)။ *မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးအလားအလာများ*။ PRIO Paper. Oslo: Peace Research Institute Oslo.

Steinberg, David I. (၂၀၁၂)။ *ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီ ပြဿနာများ ပြည်ထောင်စု-ပြည်နယ် မဟုတ် ပြည်နယ်-ပြည်ထောင်စု မဟုတ်*။ Southeast Asian Affairs, 220-240.

UNDP (၂၀၁၂)။ *မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရက်တစ် အုပ်ချုပ်မှုစနစ် - ကနဦးလေ့လာချက်* - ရန်ကုန် United Nations Development Programme.

World Bank (၂၀၁၃)။ *ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရေးစနစ် စွမ်းဆောင်ရည် အစီရင်ခံစာ* - ရန်ကုန်၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်

The Asia Foundation

Improving Lives, Expanding Opportunities

No.17, Thu Khi Tar Street
Pyi Thar Yar Residence Lane 1
15 Ward, Bauk Htaaw, Yankin Township
Yangon, Myanmar